

BEMUTATKOZIK A JÓZSEF ATTILA MEGYEI KÖNYVTÁR*

40. évében a József Attila Megyei Könyvtár

A 2024/1952. (V.4.) Mt. rendelet többek között a következőket tartalmazza: „Meg kell teremteni az állami könyvtárak egységes rendszerét, amely biztosítja a tudományos könyvtárak tapasztalatát és segítségét [...] 1952 végéig minden megyében [...] megyei [...] könyvtárat kell szervezni [...] Feladata a közvetlen könyvtári tevékenység mellett a városi és községi könyvtári rendszer módszertani irányítása és támogatása”.

E rendelet végrehajtásaként alakult meg 1952. aug. 17-én a tatabányai körzeti és a tatabányai városi könyvtár összevonásával, 12 644 kötet könyvvel a megyei könyvtár. Horváth Géza igazgató vezetésével összesen 6 főállású dolgozó kezdte meg a teljesen újszerű tevékenységet. A Népházban kapott helyet 250 m alapterülettel, raktára 10 éves otthléte alatt sem készült el teljesen.

Ma már nehezen elképzelhető körülmények között, valóban hősiességgel szervezték a megyei népkönyvtári hálózatot Magában a könyvtárban a szűkebb értelemben vett olvasóellátás mellett — vagy nem is lehet a kettőt elválasztani? — elsősorban propaganda folyt és agitációs munkát kellett végezni, az 1950-es évek stílusában és módszereivel. Nem igazságos, ha ma csak mosolyogni tudunk a bányászrádióban heti rendszerességgel jelentkező irodalmi félórán vagy pl. azon, hogy nyaranta a cséplőgépek mellett ebédszünetben felolvasásokat tartottak. Mindenestre szinte az első napoktól léteztek különböző klubok, amelyek változó formában és tartalommal a mai napig érdekes színfoltjai e könyvtár életének.

1954-ben vezetik be az előjegyzést, s ekkor kezdődik a helytörténeti gyűjtőmunka is. Kezdeti „állománya” 5 könyv és egy bibliográfia.

1955-ben veszi fel a könyvtár József Attila nevét, s a "felszabadulási verseny" keretében készül el a betűrendes és szakkatalógus.

1957-ben jön létre a szakmai kapcsolat a drezdai könyvtárral, s csak remélhetjük, hogy ez az együttműködés túléli a rendszerváltást.

A város településrendszeréhez alkalmazkodva 1959-ben 5 fiókkönyvtár létesül, ezek 1965-ig a megyei könyvtár részei, ekkor a városi könyvtárhoz kerülnek.

1962-ben a Népház igényt tart a könyvtár által elfoglalt területre, s költözés következik a volt Városi Bíróság épületébe, még kisebb (205 m²) alapterületre, szinte lehetetlen raktározási körülmények közé. De itt alakul ki először a szabadpolcos rendszer. A viszonyokat segít elviselni, hogy már az 1962-es évkönyvben megjelenik az új könyvtár alaprajza és makettje. Még ez évben megkezdik az alapozást, s 1964 szeptember 4-én elkészül a jelenlegi épület, a korábbihoz képest ideális (1545 m) alapterülettel.

1962-ben kezdi meg működését a mai értelemben vett tájékoztató szolgáltatás, s itt vetik meg az alapját az akkoriban országosan is elismert — azóta többször is módosult, de lényegében ma is helytálló — belső munkarendnek.

1964-ben tér át a könyvtár a tikketes kölcsönzési formára.

Az új épületben az intézmény sokáig kereste sajátos funkcióját, ugyanis Újvárosban nem voltak kulturális intézmények, így a művelődési házak feladatkörének egy részét is át kellett vállalnia, olyan rendezvények sorát is tartották, amelyek csak fokozatosan alakultak át vagy szűntek meg (a filmvetítésektől a nőmozgalom patronálásáig).

A munkatársi létszám fokozatos bővülésével bontakozott ki a hálózati tevékenység. Eleinte a megye összes könyvtárának effektív irányítása volt ez, a középtávú tervektől az egyes könyvtárak munkarendjének kialakításáig, de a lényege a szakreferensek révén megvalósuló szakmai segítségnyújtás volt. Ez a funkció folyamatos átalakulásban volt, hangsúlyai a helyi könyvtárak szakembergárdájának fejlődésével változtak, illetve minden közigazgatási változással (járások megszűnése, városkörnyéki községek rendszere stb.) a helyi rendszer is módosult; s mivel megyénk ezekben az átalakulásokban élen járt, bőven volt részünk változásokban. (Ha ma az ember ezeket a letűnt kísérleteket olvassa régi dokumentumokban, az tűnik szemünkbe, hogy minden „ügyeletes üdvöske” azt hitte, megtalálta a bölcsék kövét.)

Ha a látványos, külső történéseket tekintjük, az 1970-es évektől kevesebb az „esemény”.

1972-ben lettünk szlovák és német nemzetiségi báziskönyvtár, az évtized során háromszor nyertük el a „Kiváló Intézmény” pályázaton a "Kiváló Könyvtár" címet: 1971-ben, 1974-ben és 1977-ben.

Jelentős fejlődést eredményezett a kötettség, a nyomdai lehetőségek javulása; a saját kiadványaink mégoly válogatott felsorolása is szétfeszítené ennek a rövid írásnak a kereteit.

* E számunkkal sorozatot indítunk a megye könyvtárainak bemutatkozására.

A könyvtár mindig igyekezett alkalmazkodni a változó kívánalmakhoz, a modern kor kihívásaihoz. (Hangzó anyagok, audiovizuális eszközök, számos új szolgáltatás bevezetése, az utóbbi időben a számítógépesítés stb.) A könyvtárosoknak mindig volt bőven tenni- és tanulnivalójuk, sohasem válhattak világtól elzárt könyvkukacokká, akik, mint egyszer valaki fogalmazta, „a háttérben matatnak”.

A rendszerváltás bizonytalanságait mi is átéljük, de eddig sikerült talpon maradnunk, s biztosak vagyunk benne, hogy a jövőben is lesznek feladataink, továbbra is szükség lesz ránk. Áttestünk a teljes körű „átvilágításon”, s rövid bizonytalanság után az új struktúrában is megvan a helyünk.

A sok változás mellett a stabilitás egyik bizonyítéka lehet, hogy 40 év alatt még három igazgatót sem „fogyasztottunk el”: 1952-től 1982-ig Horváth Géza állt a könyvtár élén, 1982-től 1989-ig Koger Tamás, 1990-től dr. Monostori Imre az igazgató.

Bármely rövid is ez a kis áttekintés, „nem élhetünk statisztika nélkül”. De most csak egy táblázatot mutatunk be:

	Állomány (kötet)	Olvasók száma
1952	12 644	3023
1955	30 466	2909
1960	36 627	3062
1965	60 360	4545
1970	85 512	6021
1975	112 773	7093
1980	172 709	7545
1985	223 904	6414
1990	233 001	6428

A következők az

olvasó dolga.

A József Attila Megyei Könyvtár állománya és szolgáltatásai

Könyvtárunk a megye legnagyobb információs bázisa.

Dokumentumállományunk 1991. december 31-én:

- könyv	236 754
- időszak	7 166 -
hangzó	7 204 -
mikro	1 140 -
egyéb	3 456
<u>Összesen</u>	<u>255 720</u>

Az **időszaki állományba** napi- és hetilapok, folyóiratok tartoznak, a **hangzó anyag** hanglemezeket, magnó- és videokazettákat, a vakok számára készült hangos könyveket jelent, mikroanyagunk a helytörténeti **mikrofilmállomány**, az egyéb kategóriát különböző **aprónyomtatványok, szabványok** stb. alkotják.

Beiratkozott olvasóink száma:

-14 éves és fiatalabb	939
-14 éven felüli	5520
<u>összesen</u>	<u>6459</u>

A **beiratkozási díj** önálló keresettel rendelkezőknek évi 30,-Ft, diákoknak, nyugdíjasoknak stb. ingyenes. A **könyvtár látogatóinak száma 1991-ben:**

-14 éves és fiatalabb: 6 010,	ebből kölcsönzők: 5 523,	kölcsönzött kötet: 16 633
-14 éven felüli 77 711	33 357	117 930
<u>Összesen 83 721</u>	<u>38 880</u>	<u>134 563</u>

A betérő olvasó eligazodását **szaktájékoztatók** segítik: **nyelv- és irodalomtudományi, műszaki és természettudományi, társadalomtudományi, pedagógiai, helyismereti, nemzetiségi és hálózati** referens áll látogatóink rendelkezésére.

Hogy anyagunkban könnyebb legyen eligazodni, az alábbi **katalógusokban** kereshetünk irodalmat:

- **betűrendes és szakkatalógus**
- **irodalomkutatások katalógusa** (az észak-dunántúli régió központjában összegyűjtött országos jellegű irodalomkutatások bibliográfiája, ami saját feldolgozásainkkal egészül ki.)
- **folyóirat**
- **dráma**
- **sorozati**
- **analitikus** (tanulmánykötetek és folyóiratok irodalomtörténeti, művészeti — film, színház — vonatkozású írásait tartalmazza betűrendben)

Ha egy kért dokumentum éppen nincs bent a könyvtárban, azt **előjegyezzük**, s amikor visszaérkezik, értesítjük az olvasót (ilyenkor utólag 10,-Ft térítést kérünk).

Ha a kért dokumentum nincs meg könyvtárunkban, **könyvtárközi kölcsönzéssel** beszerezzük. Ha az olvasónak szüksége van valamely anyag **fénymásolatára**, azt elkészítjük. Áraink:

Könyvtári anyagból:	egyoldalas	A/5	4,-
		A/4	8,-
		A/3	10,-
kétoldalas		A/5	5,-
		A/4	10,-
		A/3	15,-
Hozott anyagból (+ 25 % ÁFA)	egyoldalas	A/5	5,-
		A/4	10,-
		A/3	15,-
kétoldalas		A/5	7,50
		A/4	15,-
		A/3	20,-

Hangzóanyagokat (kazettákat, hanglemezeket) is **másolunk** hozott kazettára. Díja percenként 2.-Ft. Olvasóink kérésére **témafigyelést, irodalomkutatást** készítünk térítés nélkül.

Egyéb — megyei — szolgáltatásaink:

Sajtófigyelés (208 lapból): napi információs figyelés a megyei önkormányzati hivatal számára.

- 1988-tól a megyei lapban —*Dolgozók Lapja*, majd *24 ÓRA* — jelenik meg az országos lapok megyei vonatkozású cikkeinek bibliográfiája *Hírünk az országban* címmel.

- Komárom-Esztergom megye önkormányzata és Tatabánya Megyei Jogú Város önkormányzata számára havonként — az országos és a megyei sajtó anyagából — **tematikus tájékoztató** készül. Ezen szolgáltatásunkat szeretnénk kiterjeszteni a városi és nagyközségi önkormányzatok és a könyvtárak felé is. (A fenti kiadvány előzménye az 1971-1985 között havonta megjelenő *Tájékoztató vezetőknél* című összeállítás volt.)

- önálló kötetben megjelent *Komárom-Esztergom megye a sajtóban 1945-1975* között. 1976-tól cédulakatalógus formájában hozzáférhető.

Bibliográfiák, iskolai, módszertani segédanyagok szerkesztését és kiadását végezzük.

Gyűjtjük, regisztráljuk és publikáljuk a megyében megjelenő kiadványokat. A megyei könyvtermés bibliográfiáját közzéteszük (*24 ÓRA, Honismeret, Komárom-Esztergom Megyei Honismereti Füzet*).

Folyamatosan gondozzuk a **központi megyei lelőhelykatalógust**, a közgyűjtemények helyismereti vonatkozású anyagából (kötet formájában 1973-ban és 1978-ban jelent meg).

Regisztráljuk a megye könyvtáraiban lévő periodikumállományt, részben helyi (megyei) használatra, részben az észak-dunántúli régió központjába, a szombathelyi Berzsényi Dániel Megyei Könyvtárba, ahol regionális központi katalógus épül. (A megyei állomány kötetben 1983-ban jelent meg.)

Hangdokumentációt gyűjtünk a megyére vonatkozó rádiós és televíziós műsorokból.

Szakmai újságot adunk ki *TÉKA/TEMA* címmel, évente hat szám jelenik meg (előzménye: *Komárom Megyei Könyvtáros* 1968-89 között évente három szám).

Évenként összeállítjuk a megyei személyiségek **évfordulónaptárát** a társ-közgyűjtemények, a sajtó és a megyei *Honismereti Füzet* számára.

Szervezzük és működtetjük a **megyei könyvtárosi munkaközösségeinek** (gyermekkönyvtáros, feldolgozó, olvasószolgálati, helyismereti) rendezvényeit, konzultációit — évente 2-2 rendezvény.

Évente háromszor szervezzük a városi könyvtárigazgatók értekezletét. Évente kétszer kerül sor szakmai továbbképzésre.

Rendszeresen tartunk térítésmentes helyszíni szakmai tanácsadást a megye bármely könyvtárában (függetlenül annak fenntartójától).

A fenntartó és a szakmai szervezetek számára rendszeresen készítünk elemzéseket, adatszolgáltatásokat, statisztikákat.

Kapcsolatot tartunk a központi és helyi felügyeleti szervekkel és szervezetekkel.

Sajtópropagandát végzünk, szakmai publikációkat jelentetünk meg.

Vállaljuk a szakmai érdekvédelmet.

A megyei szakmai egyesületek (írócsoporthoz, könyvtáros egyesület, irodalomtörténeti társaság, honismereti egyesület) koordinációs központjaként tevékenykedünk.

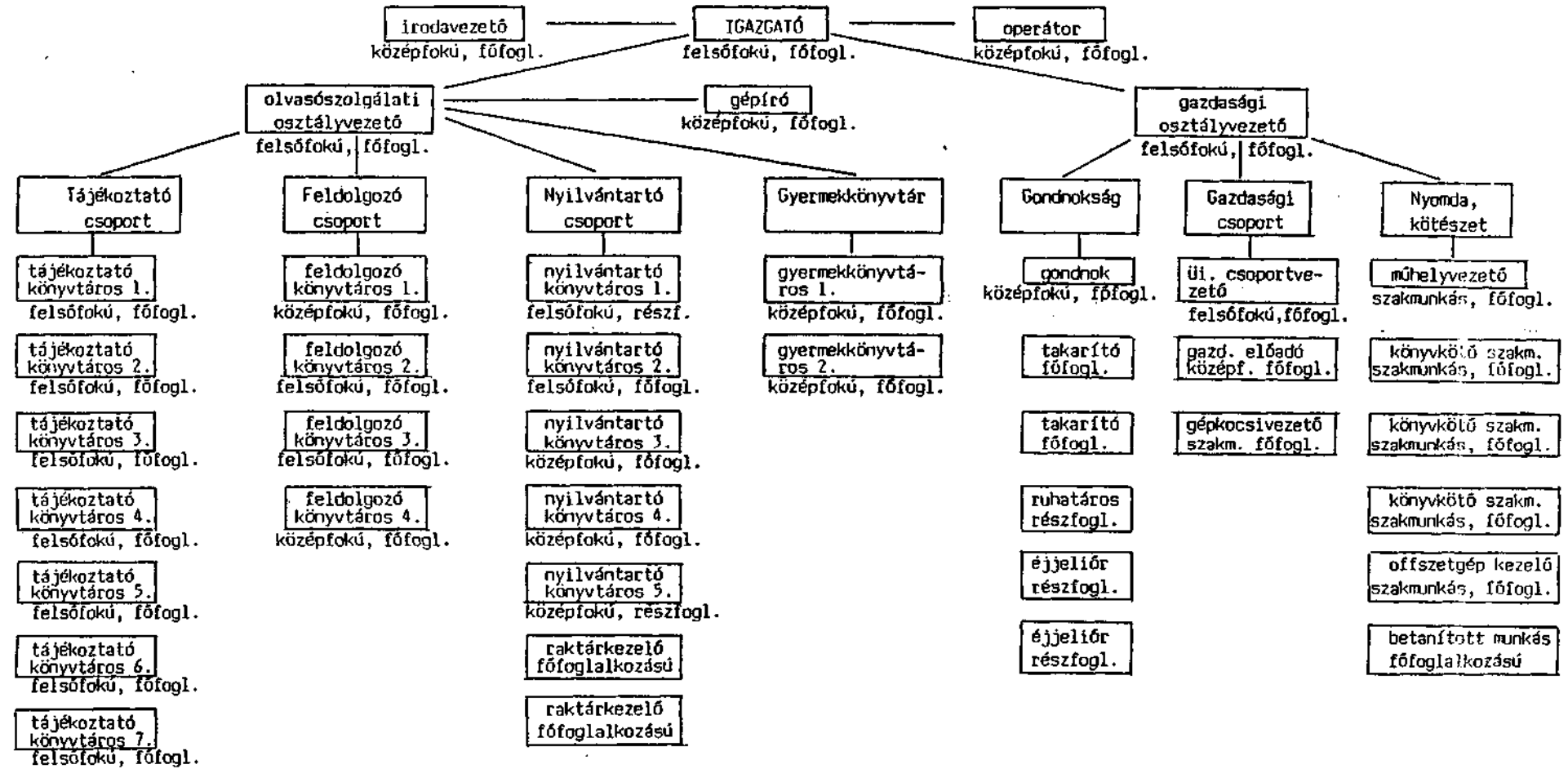
Nyomdai és kötészet szolgáltatásaink

Vállalkozói alapon fényszedést, tördelést, illetve nyomtatást, valamint könyvkiadói tevékenységet is folytatunk.

Kötészet áraink:	20 cm könyv, folyóirat	230,-
	25 cm	240,-
	30 cm	260,-
	35-45 cm	380,-
	40-50 cm	410,-
	Szakedolgozat bekötése	280,-

(Sürgősségi felár az összköltség 30 %-a.)

A JANK dolgozóinak beosztása és szakmai végzettsége

A József Attila Megyei Könyvtár vezetői:

Dr. Monostori Imre igazgató
 Herczigné Mlakár Erzsébet
 igazgatóhelyettes, olvasószolgálati osztályvezető
 Bereczki Zsuzsanna gazdasági osztályvezető
 Pappné Németh Erika
 olvasószolgálati osztályvezető-helyettes

Rendezvények

Szinnyei kör. — Intézményünk könyvnepszerűsítő és olvasásra ösztönző törekvéseit 1974 óta a komáromi születésű id. Szinnyei József irodalomtörténészről, bibliográfusról elnevezett baráti kör révén is kifejti. Ez a rendezvény azóta is szellemi pezsgést jelent a város életében, növelve könyvtárunk vonzerejét. A kör tagsága elsősorban a könyvtár látogatóiból kerül ki, az összejöveleken alkalmanként megjelenő érdeklődők közül sokan lettek rendszeres olvasóink. A szerzői estek, könyvpremierek hatása a város határain túl is kiterjed.

Az irodalmi rendezvények több évtizedes hagyományra támaszkodnak, szinte könyvtárunkkal egyidősek, más-más jelleggel. Törekvésünk lényege, hogy nagyobb szabású, regionális, országos visszhangra számító rendezvények (pl. rádiós felvételek) mellett a megye és a város íróinak, költőinek, előadóinak is rendszeres fórumot biztosítsunk. Fontos célunk, hogy a város szellemi életében még komolyabb súllyal szerepeljen a Magyar írószövetség megyei csoportja és azok a magyar írók, költők, akiket ezzel a kapcsolattal a városhoz köthetünk. — Évente sor kerül, az ún. "könyves napok" megrendezésére is (költészet napja, ünnepi könyvhét, gyermekkönyvhét stb.).

Zenei rendezvények. — Könyvtárunkban 18 éve alakult meg a zenehallgatók klubja, a nem sokkal előtte kialakított zenei gyűjteményre alapozva foglalkozásait. Ekkor még az országosan létező hálózat segített az előadók tiszteletdíjának fizetésében. Ennek megszűntével — mivel a klub jól működővé vált, törzstagsággal — a könyvtár vállalta teljes egészében működtetését — Sikerült megteremteni, hogy a város öntevékeny zenei együttese, ill. zeneiskolái is bemutatkozzanak; így a klub az ismeretterjesztés mellett a közös zenélés fórumává is vált.

Gyermekkönyvtári programok. — A gyermekkönyvtárban 15 éve működő "kis könyvtárosok klubja" azokat a gyerekeket fogadja, akik szívesen töltik szabadidejüket nálunk, szeretnének megismerkedni a könyvtárban folyó munkákkal. A gyerekek mind több játékos vetélkedőt másort igényelnek, ezért indítottuk útjára a „barátunk a könyvtár” olvasópályázatot, beneveztünk a *Kincskereső* című folyóirat játékára, és évről évre lebonyolítjuk a Verseyhy Ferenc nyelvművelő verseny megyei döntőjét is.

A könyvtári hét, könyvtári napok című rendezvénysorozatot 1972 óta szervezzük meg, minden év szeptemberében azzal a céllal, hogy a könyvtár(ak) életét, közművelődési tevékenységét a szakmai közvéleménynek bemutassuk. Tematikája minden esetben a könyvtárügy időszerű kérdéseivel kapcsolatos.

Számítógépes információszolgáltatás a József Attila Megyei Könyvtárban

1991 decemberében két számítógépet és egy nyomtatót vásároltunk. Ezek a gépeken olyan, a könyvtár dokumentumállományára támaszkodó információszolgáltatásokat vezetünk be, amelyek a hagyományos keresést lényegesen felgyorsítják és szinte hihetetlenül pontosá teszik.

Az elsőként használatba vett rendszer a KARTOTÉK, amely az Igazságügyi Minisztérium jogszabálynyilvántartó programja és adatbázisa. A KARTOTÉK tartalmazza az összes hatályos törvényt, törvényerejű rendeletet és kormányrendeletet, továbbá az 1988 január eleje óta kibocsátott, valamint az ezek által érintett korábbi jogszabályok szám-, cím-, változás- és betűrendes tárgymutatóját. Az adatbázist havonta aktualizáltatjuk. A KARTOTÉKban leválogatott jogszabályok a megyei könyvtár gyűjteményében meglévő közlönyökből, jogszabálygyűjteményekből szövegesen is hozzáférhetőek. Az adatbázis használata monitoron ingyenes. Könyvtárunkban lehetőség van a leválogatott jogszabályok adatainak a nyomtatására, a jogszabályszövegek fénymásolására is. Ez utóbbiakat térítés ellenében szolgáltatjuk.

Ez évi terveink egyike, hogy a KARTOTÉKkal megegyező formátumban, külön adatbázisban kezdjük el feltárni a helyi, a Tatabánya városi és a Komárom-Esztergom megyei önkormányzatok rendeleteit, határozatait.

A másik bevezetésre kerülő rendszer a PRESSDOK, amely az Országgyűlési Könyvtár sajtófigyelője. Több mint 150 hazai folyóirat, napi- és hetilap politikai, jogi és gazdasági témájú cikkét tárja fel. Ezt az adatbázist is havonként aktualizáltatjuk. A PRESSDOK adatbázis is — a KARTOTÉKhoz hasonlóan — igénybe vehető. A leválogatott cikkeket fénymásolatban is tudjuk szolgáltatni, a könyvtár folyóiratgyűjteményére alapozva. Ha az eredeti periodika nincs meg az állományunkban, könyvtárközi kölcsönzéssel biztosítjuk a hozzáférést. Igény esetén telefaxon továbbítjuk a kért információt.

Sajtófigyelést a József Attila Megyei Könyvtárban is végzünk. Mintegy 200-250 hazai periodikát figyelünk a megyére vonatkozó anyag feltárása és gyűjtése céljából (1945-től). Ezt az információtömeget is számítógépre visszük át.

Szintén ez évtől kezdve számítógéppel leltározunk, és tervezzük a gyermekkönyvtári állomány retrospektív gépi leltározását is.

*

Februárban egyhetes számítógépes tanfolyam volt a könyvtárunkban, amelynek keretében az alapvető DOS-parancsokkal, TEXTÁR alapfogalmakkal és adatbázisokkal ismerkedtünk meg: *Új Könyvek*, PRESSDOK. Kialakítottunk egy saját TEXTÁR adatbázis szerkezetet, amely a megyei életrajzi katalógust tartalmazza majd. A cédulaanyag átnézése, javítása, egységesítése után gépi adatbázisként sokkal használhatóbbá, sokrétűbbé válik a jelenleginél, amely csupán betűrendes. A tanfolyamot Kóhégyi János (OGIVA Bt.) vezette, akinek sikerült azonos hullámhosszra kerülnie a könyvtárosokkal — és bennünket is ráhangolni a számítógépes gondolkodásra.

A nemzetiségi báziskönyvtár

1972-ben alakult ki könyvtárunkban a megyében élő nemzetiségek (német és szlovák) anyanyelvi kultúrájának ápolása és fejlesztése céljából. 10 szlovák és 15 német nemzetiségi község könyvtárában van nemzetiségi könyvállomány. A gyarapítást a Kulturális, ill. a Művelődési és Közoktatási Minisztériumtól kapott támogatásból és a Matica Slovenska ajándékkönyveiből tudtuk megoldani 1990-ig. Jelenleg — támogatás nélkül — a báziskönyvtár költségvetéséből nem tudjuk dinamikusan fejleszteni az állományt.

Könyvtárunk részt vesz a kétévente megszervezett nemzetiségi napok rendezésében és az író-olvasó találkozók lebonyolításában. 16 év óta kerül sor az olvasótáborok szervezésére, általános iskolások részvételével. A szlovák olvasótáborot Nógrád megyével közösen — váltakozó színhellyel — rendezzük, 1991 -ben már anyanyelvi környezetben — a Matica Slovenska gyermektáborában — is nyílt erre lehetőség. A német olvasótáborot korábban Baranya megyével, 1987 óta önállóan szervezzük, azóta Tarján község fogadja a tanulókat Jó kapcsolat alakult ki a Cseh és Szlovák Szövetségi Köztársaság Kulturális és Tájékoztató Központjával, valamint a Goethe Intézet könyvtárával — ezek az intézmények anyagilag is támogatják a táborok szervezését, munkáját.

A helyismereti gyűjtemény

A megyei könyvtár megalakulása óta gyűjti a megyére vonatkozó irodalmat, a mindenkor megjelent megyehatároknak megfelelően: a helyi szerzők műveit, a helyi vonatkozású könyveket, a helyi nyomdák termékeit (ez utóbbit 1958-tól kapjuk. Ld. a kötelezpéldányokról szóló írást).

A gyűjtemény első kötetkatalógusa (1963) 398 tételt regisztrál. Jelenleg a könyvállomány 7000 kötet, 1050 kézirat.

A helyismereti különgyűjteményen belül — 1978 óta — külön kezeljük a muzeális gyűjteményt, amely az 1849-ig megjelent dokumentumokat tartalmazza (1092 egység: könyvek, térképek, metszetek, kéziratok).

A gyűjtemény gyarapodását figyelemmel kísérve érdekes képet kapunk. Az 1960-as évek lendületes gyarapodását az ajándékként kapott településtörténeti kéziratok és iskolai értesítők alkották. Ezt az eredményt az 1970-es évek könyvtermése túlszárnyalta, s ez kapcsolatba hozható a megyében kialakuló intenzív könyvkiadással, az antikváriumokban felbukkandó sok régi anyag megvásárlásával, amit a könyvtár pénzügyeinek kedvező alakulása tett lehetővé. Ebben az évtizedben tudtuk kiegészíteni értékes iskolai értesítő állományrésznünket fölőspéldányokkal és az egyházi szematizmusok egész sorával. Az 1980-as évek elején sikerült megvásárolnunk — a megyei tanács segítségével — a csépi Pálffy-család magánkönyvtárát. A 3000 kötetes köznemesi családi könyvtár értékes állományában 300 kötet muzeális anyag van. (A gyűjtemény jellemzése könyvtárunk 1992-ben megjelenő évkönyvében lesz olvasható.) Ebben az évtizedben is érezhető a nem hivatásos könyvkiadás tendenciáinak hatása a gyűjtemény gyarapodására.

Az állomány fejlesztése a mindenkor lehetőségek függvénye. Vásárlásaink az ÁKV által terjesztett kiadványok mellett magánzemélyektől, antikváriumokból történnek. (Korábban még könyvaukciókon is részt tudtunk venni, nem kis eredménnyel.) Kézírataink egyik fő beszerzési forrása könyvtárunknak azon szolgáltatása, amely szerint a helyi (megyei) témával foglalkozók munkáit a könyvtárnak ajándékozott egy példány ellenében ingyen bekötjük. A mikrofilmzés lehetőségeivel elsősorban a régi, megyei periodikák beszerzése esetén élünk.

A közgyűjteményekkel való kapcsolatunk igen jó, ennek konkrét produktumai is vannak (pl. *Komárom megye közgyűjteményeinek lelőhelykatalógusa 1973.*, *Kéziratok megyénkről 1979.*) A Tatabányai Múzeumtól rendszeresen megkapjuk a honismereti pályamunkák egy példányát.

A megyei honismereti mozgalomban kezdettől részt veszünk, könyvtári eszközökkel, módszertani tanácsokkal segítve a kutatókat, akikkel való kapcsolataink révén áttekintésünk van a megyében folyó kutatásokról.

A helyismereti gyűjtemény katalógusai:

— betűrendes és szak (a gyűjtemény valamennyi egységét tartalmazza: könyv, kézirat, térkép, muzeális anyag, periodika, mikrofilm)

— nyomdakatalógus (helységek és cégek szerint)

— fényképkatalógus

— életrajzi katalógus (a megye nevezetes személyiségeinek fontosabb adataival és a források megjelölésével)

A kötelezpéldányokról

A helyismereti gyűjteményben helyezzük el a megyei nyomdák, sokszorosítók, kiadók által előállított/megjelentett nyomdatermékeket, amelyeket a hatályban lévő kötelezpéldány-rendelet alapján meg kell/ene/ kapnunk.

A sajtótermékek köteles- és tiszteletpéldányairól szóló rendeletek (csak az újabbakat soroljuk fel: 17/1986. (VIII. 20.) MM., módosítása: 26/1989. (IX. 12.) MM., módosítása: 7/1991. (VE. 25.) MKM.) szerint „Tudományos és igazgatási célokra kötelezpéldányt kell szolgáltatni a Magyarországon kiadott, illetve nyomtatásban vagy bármely sokszorosítási eljárás útján — legalább 70 példányban — előállított, továbbá Magyarországon kiadott, de külföldön nyomtatott, valamint külföldön kiadott, belföldi terjesztésre átvett sajtótermékből (időszaki lapok, könyvek, füzetek, nem katonai célú térképek, vegyes kisnyomtatványok stb.)” — A jogszabály alapján meghatározott számú példányt kell küldeni az Országos Széchényi Könyvtár Kötelezpéldány-szolgálatának (1827. Budapest, Budavári Palota „F” épület), valamint egy példányt a területileg illetékes megyei könyvtárnak.

A közelmúltban az Országos Széchényi Könyvtár körlevélben kereste meg a megyei könyvtárakat, amelyben megyei nyomdai kataszteri kér. A jegyzéknek tartalmaznia kell a megyei könyvtáraknak kötelezpéldányt átadó nyomdák mellett az újabb sokszorosító helyek címét és telefonszámát is.

Tisztelettel kérjük a megye önkormányzatainak vezetőit, segítsenek a területükön működő nyomdák adatainak regisztrálásában.

Kérjük továbbá a helyi újságok rendszeres megküldését is helyismereti gyűjteményünk számára, megyei periodika-gyűjteményünk teljessé tétele céljából. (Bár ez a kiadványfeleség is a kötelezpéldány-szolgáltatás körébe tartozik, de ha

a megyénken kívüli nyomdában állítják elő — mint helyi nyomdatermék —, a területileg illetékes megyei könyvtárhoz kerül.)

*

Az észak-dunántúli régió területén könyvtárunk gyűjti a bányászat, a kohászat, a vegyipar és a kémia szakirodalmát 1978-tól. — A gyűjtemény anyagából évenként *gyarapodási jegyzék* készül, amelyet a városi könyvtárak, a vállalati műszaki könyvtárak és a régió megyei könyvtárai kapnak meg.

Könyvkiadás

Könyvtárunk — főleg a hetvenes évektől — aktív és rendszeres kiadói tevékenységet folytat. A kiadványok többsége a helytörténeti-honismereti kutatás alapvető segédlete (adattárak, bibliográfiák, repertóriumok). Ezek közül kiemeljük a *Komárom megyei hírlapok és folyóiratok* 1962-ben elkészült *bibliográfiáját*, amely országos — máig sem befejezett — sorozat részeként az első között jelent meg, továbbá az első hazai — és egyben megyei — magyar nyelvű ismeretterjesztő folyóirat, a *Mindenes Gyűjtemény (1789-1792) repertóriumát*. 1962 óta adja ki az intézmény — öt évenként — évkönyveit, amelyek könyvtártörténeti dokumentumaik mellett a megye kutató könyvtárosainak biztosítanak publikálási lehetőségeket. Forráskiadványaink — *Pesty Frigyes 1864. évi helynév gyűjtésének Komárom megyei anyaga*, Bél Mátyás *Notitiajának Komárom vármegyére* vonatkozó fordítása (1989), a *Komáromi Kalendárium 1711. évi reprintje* (1983) — különös figyelmet érdemelnek.

Országos terjesztésű segédlet a *Verselemzések bibliográfiája* (1974., 1977., 1984., 1989.), a *Novella- és drámaelemzések válogató bibliográfiája* (1978., a jav., bőv. kiadás most készül).

(A könyvtár kiadói tevékenységéről az intézmény megalakulásának 40. évfordulójára összegezés készül.)

1990 őszétől a könyvkiadásban is elkezdtek a számítógépesítést. A mi műhelyünkben állítjuk elő az *Új Forrás* című megyei folyóirat évi 10 számát, az *Új Forrás Könyveket*, saját szakmai anyagainkat és más kiadványokat.

A Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézete és a József Attila Megyei Könyvtár *együttműködési szerződést* kötött a nevelési oktatási intézmények, az iskolai könyvtárak munkájának segítésére. (Állománygyarapítás, az iskolai könyvtárak gondozása könyvtári szakértők és a városi könyvtárak segítségével, az iskolai könyvtárosok és szaktanárok munkájának segítése a könyv- és könyvtárhasználati ismeretek tanításához, az új oktatási módszerek, alternatív tankönyvek, új iskolatípusok megismertetése, az iskolai könyvtárosok képzése és továbbképzése, kiadványozás, számítógépes együttműködés.) A két intézmény megegyezett, hogy saját használói körében ismerteti és népszerűsíti egymás szolgáltatásait, rendezvényeit. Évente tervet készítenek a közös rendezvényekről és kiadványokról.

*

1992. január 25-én megalakult az MKE Könyvtárostanárok Egyesületének Komárom-Esztergom megyei csoportja. Vezetőjének György Kálmánét, a komáromi Jókai Mór Városi Könyvtár munkatársát választották. Az új szakmai szervezetnek eredményes munkát kívánunk!

Az önkormányzatok és tisztségviselőik Komárom-Esztergom megyében

Név- és címjegyzék

Elnök: Dr. Kovács György Zoltán Főjegyző": Rudlof Tibor

Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat

Fő tér 4.; 17-511;

Település

Polgármester

Jegyző

Cím, tel.:

2801 Tatabánya
2511 Dorog
2501 Esztergom
2870 Kisbér
2901 Komárom
2941 Oroszlány
2891 Tata

Bencsik János
Dr. Dávid Anna
Dr. Könözszy László
Dr. Bozori Endre
Dr. Krajczár Gyula
Dr. Sunyovszky Károly
Dr. Fehérváry Géza

Dr. Bene Magdolna
Dr. Kátai Józsefné
Dr. Takács Mária
Dr. Hantos Katalin
Dr. Szöllösi Ferenc
Dr. Skrek József
Pereczné dr.
Kőbori Zsuzsa

Pf. 111.; 10-166
Pf. 43; 33/31-299
Pf. 38; 33/13-000
17-141
Pf. 29.; 7.
Pf. 9.; 61-444
Pf. 24; 80-177

2536 Nyergesújfalu
2931 Almásfüzitő
2862 Aka

Miskolczi József
Birmann Margit
Balom Lászlóné

Dr. Jozó Antal
Fekete Józsefné
Halász Józsefné
körjegyző

Pf. 6.; 33/55-299
51
1

2941 Ács
2887 Acsteszer

Tóth Dezső
Klupács András

Dr. Hegedűs László
Halász Józsefné
körjegyző

1
1

2836 Baj
2525 Bajna
2533 Bajót
2885 Bakonybánk
2861 Bakonysárkány
2884 Bakonyszombathely

Schunder Tibor
Pallagi Béla
Török János
Dosztály Csaba
Weilandits István
Háberfelner László

Dr. Oláh Tiborné
Berek Károlyné
Horvay Jánosné
Fazekas Gáborné
Vargáné Németh Mária
Nochta János

81-597
33/47-133
33/55-341
2
1
1

Település	Polgármester	Jegyző	Cím, tel.:
2944 Bana	Petőcz Imre	Kötelesné Kovács Erzsébet	69-705
2943 Bábolna	Kovács József	Pécsiné dr. Németh Etelka	69-211
2883 Bársonyos	Gyökeres Sándorné	Fegyveresné Társi Mónika	Bakonyszombathely 31
2855 Bokod	Walter Alajos	Vázsonyi Józsefné	60-201
2888 Csátka	Hannich Antal	Halász Józsefné körjegyző	1
2858 Császáz	Fülöp László	Valkó Lajosné	1
2900 Csém	Aranyosi István	Gerencsér Antal körjegyző	-
2946 Csép	Méhes József	Fülöpné Czunyi Andrea körjegyző	1
2521 Csolnok	Bérczes József	Priegi Istvánné	1
2854 Dad	Szücs Bálint	Mánomincsné Takács Erzsébet	70-025
2522 Dág	Mayer Ferencné	Tallósi Károly körjegyző	1
2027 Dömös	Fehér Károlyné	Anna Istvánné	33/71-131
2545 Dunaalmás,	Domján János	Papp Margit	50-012
2897 Dunaszentmiklós	Aubéli Ferenc	Csicsai Istvánné körjegyző	
2526 Epöl	Markuj József	Balogh Pálné	1
2947 Efe	Cseke Mihály	Szabó Mihály	151
2821 Gyermely	Sáros György	Nagyné Kókai Rita	70-421
2832 Héreg	Dékán János	Dr. Hlogyik László	72-665
2852 Kecskéd	Haász György	Dr. Kerényi Gyuláné	72-002
2882 Kérételeki	Hajdók Levente	Mászáros Antalné	42
2517 Keszthely	Radovics István	Petrik Istvánné	1
2948 Kisigmánd	Bartus Gyula	Fülöpné Czunyi Andrea körjegyző	66
2898 Kocs	Pálfy Imre	Szabó Istvánné	71-243
2853 Kömlőd	Madari Ferenc	Csabai Gyula	70-012
2851 Környe	Horváth Miklós	Baloghné Török Edit	73-011
2541 Lábatlan	Sztankovics Ferenc	Bognár Györgyné	33/61-044
2518 Leányvár	Bánffy Miklós	Dr. Varga Sándor	1
2527 Máriahalom	Sári János	Kovácsné Labancz Hajnalka	Uny 2
2911 Mocsca	Roboz József	Treier Imréné	1
2535 Mogyorósbánya	Rózsahegyi Ferencné	Lánchidi Rudolfiné	1
2942 Nagyigmánd	Szűj Ferencné	Gerencsér Antal körjegyző	2
2524 Nagysáp	Hangya László	Elődné Lukács Erzsébet	6
2899 Naszály	Maszlavér István	Mózes István	50-612
2544 Neszmély	Jobbágy István	Dr. Rigó Kornélia	
2519 Piliscsév	Farda László	Baumstark Tiborné	1
2028 Pilismarót	Benkovics László	Dérmé dr. Varga Katalin	26/28-047/3
2886 Réde	Pölöskei József	Fazekas Gáborné	7
2523 Sárísáp	Dr. Szilárd Erzsébet	Flórián Józsefné	1
2543 Sütő	Szalkmári László	Horváth Anikó	1
2889 Súr	Reményi Imre	Hegyvári Józsefné	1
2857 Szákszend	Müller Gyula	Somogyi Kálmánné	70-024
2896 Szomód	Grüber M. Csaba	Csicsai Istvánné körjegyző	51-013
2822 Szomor	ifj. Nagy György	Csomortány Antal körjegyző	70-416
2834 Tardosbánya	Moravcsik Mária	Csomortány Antalné	51-413
2831 Tarján	Fülöp István	Sámson Istvánné	72-613
2945 Tárkány	Marosvári István	Turják Gyula	1
2534 Tát	Kátai Ferenc	Emmer Józsefné	33/44-140
2531 Tokod	Csipke László	—	3
2528 Uny	Boros Géza	Tallósi Károly körjegyző	1
2824 Várgesztes	Hartlégén Sándor	Takaró Józsefné körjegyző	73-006
2823 Vértessomló	Richter Józsefné	Takaró Józsefné körjegyző	73-004
2837 Vértesszöllős	Krenner Antalné	Náfrádi Marianna	10-091
2859 Vérteskethely	Balogh Károly	—	
2833 Vértestolna	Tisch József	Csomortány Antal körjegyző	31-456

Lezárva: 1992. január 16.

Az esetleges változásokat a későbbiekben folyamatosan közöljük.

E számunk szerzői: Herczigné Mlakár Erzsébet, Kulcsár Istvánné, Pappné Németh Erika, Schmidt József, Tapolcainé dr. Sárny Szabó Éva

Következő számainkban a városi könyvtárak mutatkoznak be.

Kéziratokat, híreket, eseményeket minden páros hónap 1. napjáig kérjük és várjuk!

Köszönettel:

a szerkesztők

Kiadja a József Attila Megyei Könyvtár, Tatabánya. V., Fő tér 2. sz. Felelős kiadó: dr. Monostori Imre
Szerkesztők: Tapolcainé dr. Sárny Szabó Éva és Schmidt József. Tb.MK. S-12/92.